

82-TÌM HIỂU SÁCH ÔVAĐIA

Petra (Bela hay Xôa) là một trong những kỳ quan của thế giới. Nó là một thành phố độc nhất giữa những công trình cùng một loại của nhân loại. Nó nhô ra như một tổ chim phượng hoàng giữa những rặng núi bao bọc che chắn khó leo tới được. Nó chỉ có thể đến bằng cách đi qua khe núi dài hơn một dặm với những vách đá lớn dựng đứng cao khoảng 1.000m. Nhờ vậy thành phố đứng vững trước mọi cuộc tấn công. Chúng ta được biết là có đến hàng ngàn đền thờ trong thành phố này. Chúng được xây bằng những tảng đá hồng thạch lấy từ vách núi. Cư dân đa số ở trong những hang làm bằng những phiến đá sa thạch mềm màu đỏ được đẽo ra (3,6) và chúng được đặt ở những chỗ khó tưởng tượng là ai có thể leo lên được.

Phía nam của Biển Chết và trên ranh giới phía tây của bình nguyên Ả-rập (Arabian plateau) là một dãy núi sa thạch đỏ vách cao thẳng đứng gọi là Núi Xêia (Seir). Đây là nơi Esau định cư sau khi bán chức trưởng nam cho Giacóp. Đánh đuổi người Khôri (Horites), ông chiếm toàn vùng núi này (Stk 14:5-6). Người Khôri lần đầu tiên được nhắc đến trong thời Abraham (Stk 14). Sela (Xôa) hay Petra (Bela), nghĩa là “Đá” là thủ đô của họ. Ngày nay nó được gọi là “thành phố câm nín của quá khứ lãng quên” (the silent city of the forgotten past).

Hậu duệ của Esau được gọi là người Êđôm. Từ nơi trú ngụ họ có khi kéo nhau đi làm những cuộc đột kích rồi rút về và giữ mãi trong lòng mối thù hận người Dothái bắt đầu từ thời Giacóp và Esau. Họ không bao giờ từ chối giúp đỡ những đoàn quân đi tấn công người Dothái. Trong thời Maccabê họ trở nên kẻ thù truyền kiếp của người Dothái. Trong thời Chúa Giêsu, qua tay vua Hêrôđê, họ cai quản Giuđêa. Họ biến khỏi những trang sử sau khi thành Giêrusalem bị thiêu huỷ bởi Titô vào năm 70 A.D.

Đây là cuốn sách ngắn nhất trong Cựu Ước. Nó chỉ có 21 câu, nhưng chứa đựng hai chủ đề quan trọng: sự huỷ diệt của những kẻ kiêu căng và bướng bỉnh và sự giải thoát của những người hiền lành và khiêm nhường.

Cuốn sách trực tiếp nói tới Êđôm và Sion là đại diện của Esau và Giacóp, hai người con của ông Isaac. Nhưng nó cũng hấp dẫn tất cả chúng ta những người với hai bản tính – một bên là trần tục, kiêu căng và tự phụ, mà Esau là đại diện, và bên kia là thiêng liêng, được chọn và đặt riêng ra bởi Thiên Chúa, mà Giacóp là đại diện. Câu chuyện của mối thù gia đình cay đắng này mang chúng ta trở về những ngày tháng của hai anh em ruột thịt, Giacóp và Esau, ngày tháng cũ đó như được mở ra trước mắt chúng ta.

SỰ TẬN DIỆT CỦA ÊĐÔM (1-16)

Chúng ta không biết chút gì về tác giả của cuốn sách này cả. Người đồng thời với ông là Giêrêmia. Chúng ta thấy một vài chỗ liên quan đến sấm ngôn của ngôn sứ này trong câu 11 của sách Ôvađia – *Vào ngày người (Êđôm) án binh bất động, vào ngày kẻ ngoại bang đem hết của cải nó đi và quân man di xâm nhập công thành, cùng bóc thăm chia phần Giêrusalem, cả người nữa, người cũng vào hùa với chúng. Không nghi ngờ gì, đó là một ngày tồi tệ khi Nabucôđônôxo chiếm Giêrusalem và phá nó thành bình địa. Người Êđôm giúp kẻ cướp bằng cách đón bắt những người Israen chạy trốn, đối xử tàn ác với họ và bán họ làm nô lệ.*

Sấm ngôn này được viết ra bởi vì liên minh chống lại Giêrusalem mà trong đó Êđôm dự phần với kẻ thù (7-14). Để chống lại dân Êđôm mà sấm ngôn của một ngôn sứ không ai biết đến là Ôvađia, nghĩa là người thờ phượng Đức Chúa, đã được tuyên phán. Êđôm đứng nhìn trong khi Giêrusalem đang bị nhấn chìm. Họ có vẻ hả hê trong lúc tai ương đổ ập trên dân cư thành đó.

Chúng ta đọc thấy việc lên án sự ích kỷ, thờ ơ, và bầu khí thù hận của láng giềng Êđôm! Mang thái độ của Esau, nó lãnh đạm nhìn Giêrusalem bị tàn phá. Nó còn dự phần trong việc phá huỷ và cướp bóc nữa.

Thiên Chúa ra lệnh cho Israen “*Người không được ghê tởm người Êđôm vì họ là anh em của người*” (Đnl 23:8). Nhưng Êđôm đã biểu lộ lòng thù hận không đổi thay đối với Israen từ thời mà Israen bị từ chối không cho đi ngang qua xứ Êđôm trên đường tới Canaan (Dân số 20:14-21) cho đến ngày Giêrusalem bị tàn phá bởi người Candê, khi Êđôm reo hò “*Phá nó đi, phá cho bình địa*” (TV 137:7).

Bởi vì sự kiêu căng và lòng thù hận ác độc của Êđôm, nên lệnh phá huỷ hoàn toàn nó đã được ban hành (3-4,10). Không có gì có thể cứu được quốc gia có tội. Dân chúng bị đuổi ra khỏi quê hương đá của họ năm năm sau khi Giêrusalem bị phá huỷ khi Nabucôđônôxo đi qua thung lũng Ả-rập là đường chuyển quân tới Ai-cập, nên đã đè bẹp Êđôm. Họ không còn hiện hữu như một quốc gia vào khoảng năm 150 B.C, và tên của họ biến mất với sự chiếm đóng Giêrusalem của người La Mã. *Người đã làm thế nào, thì người ta cũng sẽ làm cho người như vậy* (c.15).

SỰ GIẢI THOÁT CỦA SION (17-21)

Cuốn sách đóng lại với lời hứa giải thoát cho Sion. *Nhà Giacóp sẽ tước đoạt những kẻ tước đoạt nó* (c.17). Bước đầu tiên của sự tái lập tương lai của người Do-thái là việc phục hồi lại những gì là của họ.

Dân Chúa chọn vừa mới bị mang đi lưu đày bởi Nabucôđônôxo, đất thánh bị bỏ hoang; thì Thiên Chúa loan báo ngay cho Êđôm về sự tận diệt của nó. Giêrêmia đã tuyên cùng một sấm ngôn trong chương 49. Cả Giêrêmia và Ôvađia có lẽ nói về những việc này rất nhiều lần. Năm năm sau Êđôm bị ngã xuống giống hệt như dân mà họ đã giúp là Babylon. Nó sẽ bị nuốt trửng vĩnh viễn. Đây là sấm ngôn chống lại Êđôm. Nhưng Israen sẽ lại chỗi dậy từ lần ngã hiện tại. Nó sẽ sở hữu chẳng những đất đai của nó mà của cả Philistia và Êđôm nữa. Nó cuối cùng sẽ hưởng sự cai trị thánh thiện của Đấng Thiên Sai đã hứa. Dân Chúa chọn, dân Do-thái, sẽ chiếm lại đất đai của họ, và mảnh đất quý giá nhất đối với họ là Đất Thánh. Ôvađia, giống các ngôn sứ khác, tiên báo về Ngày Của Đức Chúa sắp đến và sự thiết lập vương quốc của Đấng Thiên Sai. Hãy nhớ rằng Kitô hữu cũng là người thừa kế những lời hứa sẽ nên trọn khi Đức Kitô đến. Tín hữu có tất cả mọi sự trong Đức Kitô (2Cor 6:10).

Sự phán xét trên Êđôm như là kẻ thù đích danh cảnh báo các quốc gia ngày nay rằng Thiên Chúa đã không vất bỏ dân Ngài và quốc gia nào hành hạ họ sẽ chắc chắn mang xuống sự phán xét của Ngài (St 12:3).